

Höstsådda arealer 2002

Areas of cereals and oilseed crops sown in autumn 2002

I korta drag

Rekordstor sådd av höstvetete – problem med dålig uppkomst

Stora arealer

Årets höstsådd uppskattas till 487 000 hektar, vilket är nästan i nivå med den största som uppmätts. Det är 28 procent mer än 2001 och 17 procent över genomsnittet för de senaste fem åren. De höstsådda arealerna utgörs av 455 000 hektar spannmål och 32 000 hektar oljeväxter.

Sådden av höstvetete, som är den dominerande grödan, skattas till rekordstora 379 000 hektar. Det är en ökning med 30 procent jämfört med år 2001 och drygt 20 procent över genomsnittet för de senaste fem åren.

Sådden av rågvete skattas till 46 000 hektar, en ökning med 50 procent jämfört med år 2001. Höstråg och höstkorn skattas till 24 000 respektive 6 000 hektar.

Oljeväxtarealen är 32 000 hektar och ligger på samma nivå som förra året men nästan 30 procent över femårsgenomsnittet.

Uppgifterna baseras på en intervjuundersökning med cirka 3 900 lantbrukare.

Ojämn uppkomst

Den varma sommaren och torra hösten medförde att skörden av årets grödor kunde ske ovanligt tidigt. Därmed gavs stora möjligheter till höstsådd, vilket utnyttjades av många. Torkan medförde dock att marken på många håll var svårbrukad och att sådden skedde under förhållanden som ej var helt gynnsamma. Brist på fukt och nederbörd innebar också att utsädet hade svårt att gro. Uppkomsten blev därför ofta sen. För oljeväxterna blev etableringen till en del så dålig att grödan kördes upp och såddes om med höstvetete.

Det kalla vädret under oktober och november har också medfört en dålig tillväxt av bestånden som därmed får svårare att klara vintern. Övervintringen kan därför bli sämre än vanligt. Detta skulle i så fall innebära att den höstsådda arealen kommer att reduceras och ersättas med vårsådda grödor.

Lars Hagblad, SCB, tfn 019-17 64 15, lars.hagblad@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Statens jordbruksverk, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 26 november 2002.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Svante Öberg, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Stora arealer	3
Ojämn uppkomst	3
Kommentarer till tabellerna	3
Tabeller	4
1. Höstsådda arealer av höstvetete och höstråg 2002	4
2. Höstsådda arealer av höstkorn och rågvete 2002	5
3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2002	6
Diagram	7
1. Höstsådda arealer av spannmål 1993-2002	7
2. Höstsådda arealer av oljeväxter 1993-2002	7
Fakta om statistiken	8
Detta omfattar statistiken	8
Definitioner och förklaringar	8
Så görs statistiken	8
Statistikens tillförlitlighet	8
Bra att veta	9
In English	10
Summary	10
List of tables	10
List of terms	10

Statistiken med kommentarer

Stora arealer

Årets höstsådda arealer av spannmål och oljeväxter uppskattas till 487 000 hektar totalt för riket. Detta är 28 procent mer än förra årets arealer, 17 procent över genomsnittet för de senaste fem åren och nästan i nivå med den största som uppmätts.

Höstsådden utgörs av 379 000 ha höstvetete, 24 000 ha höstråg, 6 000 ha höstkorn, 46 000 ha rågvete, 31 000 ha höstraps samt drygt 1 000 ha höstrybs.

Arealen höstvetete är 30 procent större än förra året, drygt 20 procent över genomsnittet för de senaste fem åren och den största som uppmätts. Sådden av höstråg är uppmot 10 procent över 2001 års höstsådda arealer men 22 procent mindre än femårsgenomsnittet. Sådden av höstkorn är 25 procent över förra årets arealer men nästan 30 procent mindre än genomsnittet för de fem senaste åren. Arealen rågvete är 50 procent större än förra årets arealer och 12 procent under femårsgenomsnittet.

Sådden av höstraps är i nivå med förra året och nästan 30 procent över femårsgenomsnittet. Eftersom odlingen av höstrybs är begränsad är den beräknade arealuppgiften om ca 1 000 hektar osäker.

Resultaten om höstsådden baseras på en undersökning som Statistiska centralbyrån utfört på uppdrag av Jordbruksverket. Telefonintervjuer har skett med ett urval av cirka 3 900 lantbrukare.

Ojämn uppkomst

Den varma sommaren och torra hösten medförde att skörden av årets grödor kunde ske ovanligt tidigt. Därmed gavs stora möjligheter till höstsådd, vilket utnyttjades av många. Torkan medförde dock att marken på många håll var svårbrukad och att sådden skedde under förhållanden som ej var helt gynnsamma. Brist på fukt och nederbörd innebar också att utsädet hade svårt att gro. Uppkomsten blev därför ofta ojämn och sen. För oljeväxterna blev etableringen till en del så dålig att grödan kördes upp och såddes om med höstvetete.

Det kalla vädret under oktober och november har också medfört en dålig tillväxt av bestånden som därmed får svårare att klara vintern. Övervintringen kan därför bli sämre än vanligt. Detta skulle i så fall innebära att den höstsådda arealen kommer att reduceras och ersättas med vårsådda grödor.

Kommentarer till tabellerna

I tabellerna redovisas höstsådd areal och medelfel för höstvetete, höstråg, höstkorn, rågvete, höstraps samt höstrybs 2002. Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket.

Grödor som odlas i liten omfattning ger osäkra skattningar. Arealskattningar vars medelfel överstiger 35 procent, eller där antalet observationer understiger 10, redovisas ej utan ersätts med prickar i tabellerna. När observationer saknas helt anges detta med streck.

Uppgifterna är definitiva. För jämförelse redovisas motsvarande arealer för hösten 2001. På riksnivå redovisas även höstsådda arealer för åren 1997–2001.

Tabeller

1. Höstsådda arealer av höstvetete och höstråg 2002

1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2002

	Höstvetete		2001 Areal, ha	Höstråg		2001 Areal, ha
	2002 Areal, ha	Medel- fel, %		2002 Areal, ha	Medel- fel, %	
Län						
Stockholms	15 700	9	11 900	800	35	600
Uppsala	34 000	6	26 000	1 200	16	900
Södermanlands	32 600	7	23 900	1 000	17	800
Östergötlands	57 500	5	43 200	3 100	10	3 400
Jönköpings	800	22	..	..	..	..
Kronobergs	400	28	..	..	..	..
Kalmar	12 200	10	9 000	..	..	700
Gotlands	6 400	9	5 900	800	18	1 000
Blekinge	3 100	17	1 300	500	33	400
Skåne	100 400	4	81 300	8 600	9	7 500
Hallands	10 100	11	4 400	..	..	..
Västra Götalands	70 100	6	61 900	5 400	16	4 900
Värmlands	4 500	13	3 300	400	32	..
Örebro	10 400	7	6 900	1 000	14	800
Västmanlands	19 900	9	10 800	400	28	..
Dalarnas	..	..	..	..	..	..
Gävleborgs	..	..	..	..	..	..
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	86 400	4	66 900	4 000	11	4 400
Götalands mellanbygder	38 400	6	30 900	5 900	11	5 200
Götalands n slättbygder	115 700	4	94 800	8 100	11	7 900
Svealands slättbygder	114 700	3	81 700	4 600	9	3 500
Götalands skogsbygder	16 800	10	12 000	1 100	28	600
M Sveriges skogsbygder	7 200	8	5 700	500	19	500
Hela riket						
2002	379 300	2		24 100	5	
2001	291 900	2		22 100	5	
2000	363 700	2		35 400	5	
1999	347 900	2		35 900	5	
1998	209 600	3		24 700	6	
1997	346 800	3		36 500	10	
Genomsnitt 1997–2001	312 000			30 900		

Där medelfelet överstiger 35 procent eller antalet UE understiger 10 utelämnas resultaten (..)

2. Höstsådda arealer av höstkorn och rågvete 2002**2. Areas sown with winter barley and triticale in autumn 2002**

	Höstkorn		Rågvete			
	<u>2002</u> Areal, ha	Medel- fel, %	<u>2001</u> Areal, ha	<u>2002</u> Areal, ha	Medel- fel, %	<u>2001</u> Areal, ha
Län						
Stockholms	-	-	-	700	28	500
Uppsala	-	-	-	1 500	18	700
Södermanlands	-	-	-	2 400	13	1 000
Östergötlands	500	31	..	6 300	11	3 500
Jönköpings	..	..	..	1 800	16	1 100
Kronobergs	-	-	-	1 700	19	700
Kalmar	1 400	25	1 100	4 700	13	3 500
Gotlands	700	20	1 100	4 300	12	3 200
Blekinge	..	..	..	900	15	900
Skåne	2 400	14	1 600	3 000	16	2 500
Hallands	..	..	..	3 100	11	3 200
Västra Götalands	..	..	..	12 700	11	7 600
Värmlands	-	-	-	1 200	11	400
Örebro	-	-	-	1 100	19	700
Västmanlands	..	..	..	700	22	1 000
Dalarnas	-	-	-	..	..	..
Gävleborgs	-	-	-	..	..	..
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	1 700	18	800	4 000	10	3 700
Götalands mellanbygder	3 000	14	2 900	8 600	8	7 800
Götalands n slättbygder	600	29	300	14 500	10	8 500
Svealands slättbygder	..	..	..	7 100	7	4 300
Götalands skogsbygder	..	..	..	10 300	9	5 300
M Sveriges skogsbygder	-	-	-	1 600	25	1 000
Hela riket						
2002	5 500	10		46 200	4	
2001	4 400	11		30 600	5	
2000	8 500	9		41 200	5	
1999	9 300	9		41 700	5	
1998	6 800	13		31 100	5	
1997	9 600	10		61 900	5	
Genomsnitt 1997–2001	7 700			41 300		

Där medelfelet överstiger 35 procent eller antalet UE understiger 10 utelämnas resultaten (..)

3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2002**3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2002**

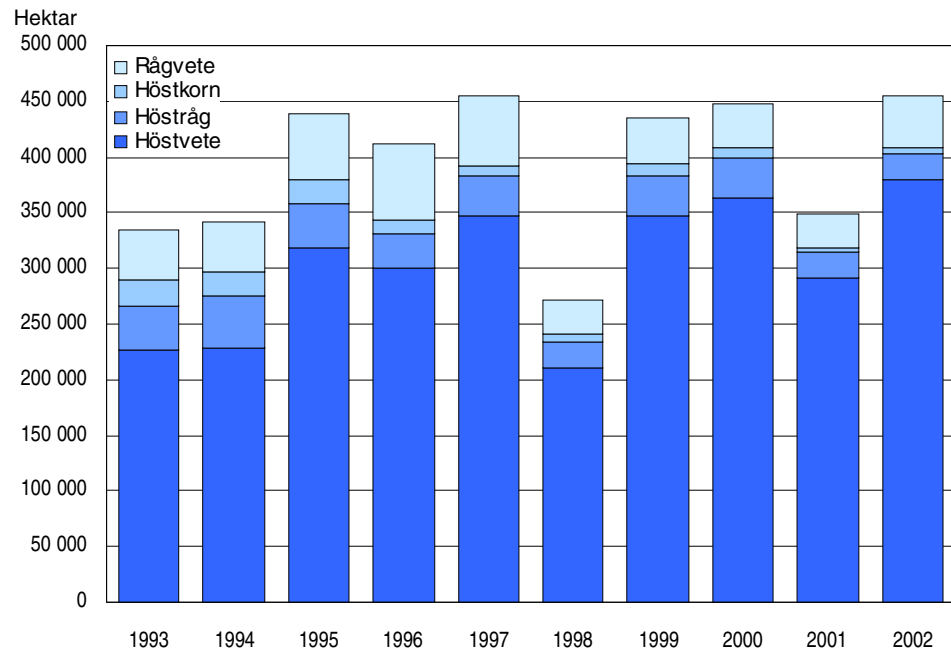
	Höstraps		Höstrybs			
	<u>2002</u> Areal, ha	Medel- fel, %	<u>2001</u> Areal, ha	<u>2002</u> Areal, ha	Medel- fel, %	<u>2001</u> Areal, ha
Län						
Stockholms	500	20	300	..	..	300
Uppsala	..	..	..	400	20	..
Södermanlands	600	30	500	..	..	400
Östergötlands	2 700	10	4 900	..	..	..
Jönköpings	..	..	..	-	-	-
Kronobergs	..	..	..	-	-	-
Kalmar	700	17	1 100	..	..	..
Gotlands	..	..	1 300	..	..	..
Blekinge	..	..	..	-	-	-
Skåne	16 900	6	18 100	..	..	..
Hallands	1 100	16	400	-	-	-
Västra Götalands	6 600	10	3 400	..	..	..
Värmlands	-	-	-	..	..	..
Örebro	600	35	..	..	..	..
Västmanlands	-	-	-	..	..	..
Dalarnas	-	-	-	-	-	-
Gävleborgs	-	-	-	-	-	-
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	13 800	5	14 200	..	..	..
Götalands mellanbygder	4 900	13	6 100	..	..	..
Götalands n slättbygder	8 900	8	7 600	..	..	..
Svealands slättbygder	1 800	12	1 000	1 100	13	1 700
Götalands skogsbygder	700	17	1 200	..	..	..
M Sveriges skogsbygder	..	..	..	..	..	..
Hela riket						
2002	30 600	4		1 300	12	
2001	30 300	3		2 400	19	
2000	20 200	5		..	..	
1999	26 300	5		..	..	
1998	19 800	7		..	..	
1997	22 300	6		..	..	
Genomsnitt 1997–2001	23 800			..		

Där medelfelet överstiger 35 procent eller antalet UE understiger 10 utelämnas resultaten (..)

Diagram

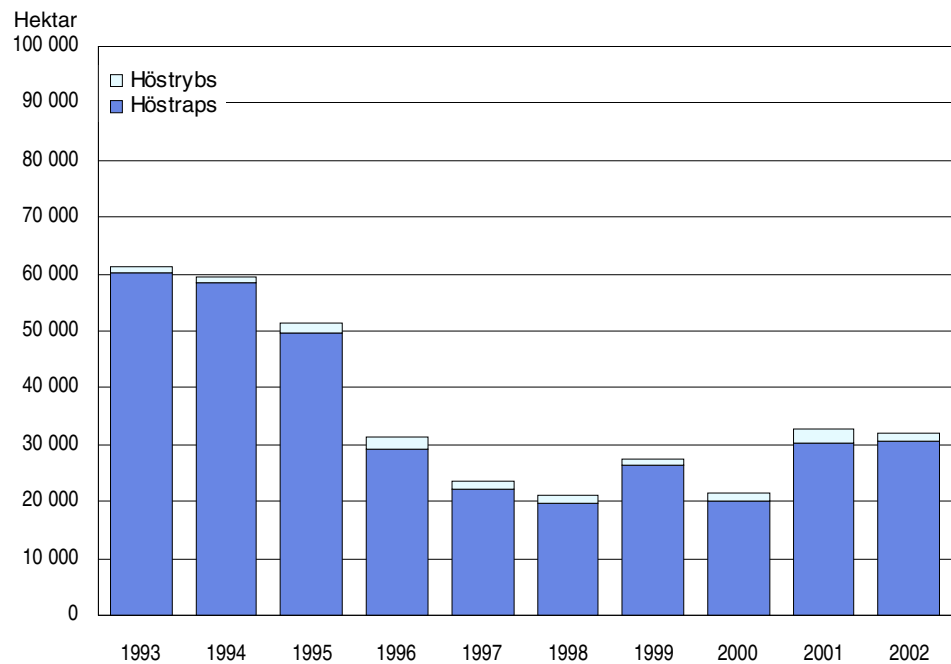
1. Höstsådda arealer av spannmål 1993-2002

1. Areas of cereals sown in the autumn, 1993 to 2002

2. Höstsådda arealer av oljeväxter 1993-2002

2. Areas of oilseed crops sown in the autumn, 1993 to 2002

Observera att diagrammen för spannmål och oljeväxter har olika skalor!

Fakta om statistiken

Årets undersökning om höstsådda arealer baseras på en intervjuundersökning med ett urval av jordbrukare. Uttagningen av gårdar sker genom sannolikhetsurval.

Statistiken används huvudsakligen för ekonomiska kalkyler inom jordbrukssektorn, exportplanering, rådgivning, forskning och utbildning samt internationell rapportering. Informationen om höstsådda arealer är särskilt värdefull för planering av åtgång av utsäde och gödselmedel nästa vår.

Detta omfattar statistiken

Undersökningspopulationen utgörs av jordbruksföretag som har mer än 5,0 hektar åkermark. Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa stödregister, IAKS.

Undersökningen om skördens storlek omfattar ett urval av 4 350 undersökningsenheter (UE). En UE motsvarar i regel ett jordbruksföretag. Samma urval har utnyttjats för båda undersökningarna. Undersökningen gällande höstsådden har genomförts för den del av urvalet som omfattar Götaland, Svealand samt Gävleborgs län. De fyra nordligaste länen har uteslutits därför att höstsådd där endast förekommer i obetydlig omfattning. År 2002 utvaldes 3 931 UE för undersökningen av höstsådd. Uppgifter har erhållits från 3 824 av dessa. Undersökningen avser areal som under hösten besätts med höstvetete, höstråg, höstkorn, rågvete, höstraps och höstrybs.

Odling av höstsådda grödor har inte undersökts på företag som har mindre än 5,0 hektar åkermark. Höstsådden på dessa utgör dock en liten andel.

Definitioner och förklaringar

Med höstsådda arealer avses arealer av de grödor som lantbrukaren sår på hösten. Om plantorna övervintrar kommer de snabbt igång med tillväxten efterföljande vår. Samtliga spannmåls- och oljeväxtgrödor som är aktuella för höstsådd ingår i undersökningen.

Så görs statistiken

Undersökningen om höstsådda arealer genomförs årligen. Urvalet av undersökningsenheter är draget som ett stratifierat pareto p ps-urval med skördeområde (SKO) som strata. Varje företags urvalssannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna samt dess grödfördelning. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolikhet att komma med i undersökningen.

Företag som har valts ut erhåller i mitten av augusti ett brev med information om undersökningen. Uppgifterna samlas därefter in per telefon av SCB:s intervjuare. Uppgiftslämnandet är frivilligt.

I samband med dataregistrering sker både manuell och maskinell granskning. Skattningar görs därefter för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. Resultaten för skördeområden redovisas ej.

Statistikens tillförlitlighet

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på ett urval av företag redovisas i tabellerna medelfelen för de skattade arealerna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel.

Medelfelet anges i procent av den skattade arealen. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För en skattad areal på exempelvis 50 000 hektar och ett medelfel på 3,0 procent (1 500 hektar) kan man med liten felrisk (5 procent) säga att intervallet $50\,000 + 2 \times 1\,500$ (det redovisade värdet $\pm$ det dubbla medelfelet), dvs. 47 000 – 53 000 hektar, innesluter den verkliga arealen. Resultat med större medelfel än 35 procent redovisas ej på grund av stor osäkerhet.

Bortfallet år 2002 är 2,5 procent och orsakas av att arealuppgifter ej erhållits från samtliga företag.

Urvalsramen utgörs av företag i 2002 års IAKS, vilket medför att över- och undertäckning som beror på förändringar i företagsbeståndet minskats till en marginell nivå. Arealer utanför IAKS bedöms för de aktuella undersökningsgrödorna vara av liten betydelse.

Bra att veta

De höstsådda grödorna utsätts under vinter och vår för väderlekens påfrestringar. Grödor som tar stor skada eller utvintrar helt körs i regel upp på våren. Oftast sker då omsådd med annan gröda. Utvintringens omfattning varierar avsevärt mellan olika år och olika delar av riket.

Undersökning om höstsådda arealer genomförs och publiceras årligen av SCB. Jämförbarheten mellan åren är god. Höstsådda arealer 2001 redovisades i SM JO 18 SM 0101.

Elektronisk publicering

Detta statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under Statistik & fakta och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske.

Statistiska meddelanden inom området jordbruksstatistik trycks fr.o.m. år 2002 inte längre upp för distribution. I stället för att prenumerera på tryckta Statistiska meddelanden finns det möjlighet att, vid varje tillfälle som officiell jordbruksstatistik publiceras, utan avgift erhålla ett meddelande om detta per e-post tillsammans med publikationen i pdf-format. De som önskar ingå i denna form av prenumerationssservice anmäler detta per e-post till gunilla.thorsell@sjv.se.

Enskilda exemplar av publikationerna kommer också att kunna erhållas som papperskopior till ett pris av 50 kr per exemplar. Dessa kan vid varje enskilt fall beställas av Marjatta Niemi tfn: 036 – 15 59 34, fax: 036 – 34 01 96, post: Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, e-post: marjatta.niemi@sjv.se.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken under SCB:s webbplats.

In English

Summary

In connection with the survey on crop yields in 2002 information has been collected on the areas sown in the autumn with the following crops: winter wheat, winter rye, winter barley, triticale, winter rape and winter turnip rape. A sample of 3 900 survey units with more than 5.0 hectare of arable land were interviewed by telephone. Small farms and the northern part of Sweden have been excluded due to negligible cultivation of winter crops.

The results are provided in the tables. The standard errors for the areas have been calculated. Estimates with standard errors exceeding 35 percent, or less than 10 observations, are not presented. Results are presented for counties, production areas and the whole country. Results from 2001 are presented for comparative purposes and national mean values for the last five years are also presented.

The areas sown in the autumn of 2002 is estimated at 487 000 hectares. Winter wheat is the most frequently autumn sown crop with 379 000 hectares. This is an all-time high for the period since 1969, when Statistics Sweden began estimating areas of autumn sown crops by sample surveys.

List of tables

1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2002	4
2. Areas sown with winter barley and triticale in autumn 2002	5
3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2002	6

List of terms

Areal	Area, acreage
Hektar	Hectare
Hela riket	The whole country
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstvete	Winter wheat
Län	County
Medelfel	Standard error
Medelvärde	Mean value
Oljevaxter	Oilseed crops
Produktionsområde	Production area
Rågvete	Triticale
Spannmål	Cereals